

INNOVATIONS OF MODERN SCIENCE AND EDUCATION

Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference

Vancouver, Canada

13-15 August 2026

Vancouver, Canada

2026

UDC 001.1

The 12th International scientific and practical conference “Innovations of modern science and education” (August 13-15, 2026) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2026. 272 p.

ISBN 978-1-4879-3796-6

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Innovations of modern science and education. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2026. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-innovations-of-modern-science-and-education-13-15-08-2026-vankuver-kanada-arhiv/>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: vancouver@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua/>

©2026 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2026 Perfect Publishing ®

©2026 Authors of the articles

40.	Візняк Ю. Я., Огірко О. І.	236
	ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ	
41.	Волкотруб С. Г.	242
	ОГЛЯД ЕЛЕКТРОННИХ ОБ'ЄКТІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ТЕОРЕТИЧНА МОДЕЛЬ, ЗАКОНОДАВЧА КОНСТРУКЦІЯ І ПРАКТИКА ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ	
42.	Григоренко Н. В.	252
	УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ ПОРУШЕННЯМ МИТНИХ ПРАВИЛ	
43.	Демчишак Ю. Ю.	261
	НОРМАТИВНА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВИКОНАННЯ ІНОЗЕМНИХ СУДОВИХ РІШЕНЬ У МЕЖАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: РЕТРОСПЕКТИВА ТА СУЧАСНІСТЬ	
44.	Крутько М. А., Ровний В. В., Крутько К. А.	265
	СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	
45.	Стецик І. Р.	269
	ПОНЯТТЯ «ЗАСОБИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ» У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ: ПРОБЛЕМИ ТЛУМАЧЕННЯ ТА ПРАВАЗАСТОСУВАННЯ	

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ ПОРУШЕННЯМ МИТНИХ ПРАВИЛ

Григоренко Наталія Володимирівна,

к.держ.упр.

Харківський національний економічний університет

імені Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

Вступ.

На поточному етапі економічного розвитку України процеси євроінтеграції вимагають чіткого визначення пріоритетних напрямків для модернізації митних органів. Їхня діяльність має суттєвий вплив на реалізацію державної митної політики. Крім того, необхідно переглянути законодавство у сфері митної справи. Це потрібно для ефективнішого запобігання неправомірним діям фізичних та юридичних осіб під час переміщення комерційних товарів і транспортних засобів через митний кордон, а також при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Митні кордони слугують важливим захисним елементом для України та держав-членів ЄС, забезпечуючи їх від потенційних загроз у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Забезпечення охорони та безпеки митних кордонів здійснюється через дієвий контроль і моніторинг, дотримання національного та союзного законодавства, підтримку економічної стабільності та принципів національної безпеки країн Євросоюзу.

Мета роботи.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні напрямів удосконалення заходів з протидії порушенням митних правил.

Матеріали та методи.

Інформаційною базою дослідження стали статистичні матеріали Міністерства фінансів України та Державної митної служби України.

Основними методами дослідження виступили аналіз та синтез.

Результати й обговорення.

В умовах воєнного стану в Україні та за наявності дефіциту бюджетних коштів посилюється значення митних органів у формуванні державного бюджету. Це відбувається шляхом виконання ними фіскальної функції, що передбачає збір митних платежів. Така ситуація спричиняє зростання залежності української економіки від імпорتنих товарів і веде до збільшення податкового тиску на зовнішньоторговельну діяльність, що, своєю чергою, не сприяє покращенню ділового клімату в країні.

Порушення митних правил класифікується митним законодавством як адміністративне правопорушення. Воно означає незаконні, винні (як умисні, так і вчинені з необережності) дії або бездіяльність, які порушують встановлений порядок переміщення товарів та комерційних транспортних засобів через митний кордон України. Тобто, на відміну від податкового законодавства, де порушення багатьох норм тягне за собою фінансову відповідальність, митне законодавство взагалі не використовує поняття фінансової відповідальності. Окремою нормою передбачено, що за контрабанду товарів передбачена кримінальна відповідальність.

Митними органами систематично фіксуються порушення митного законодавства з боку учасників зовнішньоекономічної діяльності, а також значні обсяги незаконного переміщення товарів (зокрема підакцизних категорій).

Ці явища постійно завдавали істотної шкоди національним економічним інтересам України. Саме потреба захисту економічних інтересів країни в митній галузі визначила нові підходи до реалізації митного контролю, які покликані гарантувати правомірність дій як суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, так і співробітників митних органів.

Порушення митних правил класифікуються в Митному кодексі України за об'єктом правопорушення (табл. 1).

Таблиця 1

**Класифікація митних правопорушень за об'єктом порушення,
складено за [3]**

Об'єкт правопорушення	Види правопорушень
Правапорушення, пов'язані з переміщенням товарів через митний кордон	контрабанда, переміщення товарів поза митним контролем, недекларування товарів, заявлення неправдивих відомостей про товари тощо
Правапорушення порядку здійснення митного контролю та митного оформлення	правапорушення режиму зони митного контролю, перешкоджання доступу посадових осіб митних органів до товарів, що перебувають під митним контролем, неподання документів для митного контролю тощо
Правапорушення проти порядку справляння митних платежів	ухилення від сплати митних платежів, заявлення неправдивих відомостей для визначення митної вартості товарів, неправомірне використання пільг тощо
Порушення порядку здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем	зміна стану товарів, користування та розпорядження ними без дозволу митних органів, невивезення у встановлений строк товарів, ввезених з метою транзиту, та інші подібні дії

Митні правопорушення також поділяються на умисні та необережні. Умисні характеризуються тим, що особа розуміє незаконність своїх вчинків, передбачає їх негативні наслідки та свідомо прагне або погоджується на їх настання. А от необережне правопорушення виникає, коли особа не передбачає можливості небажаних наслідків своїх дій, хоча повинна була б і могла їх передбачити, або безтурботно сподівається, що їх вдасться уникнути.

Для виявлення порушень митних норм, Митний кодекс України [4] передбачає використання спеціальної процедури розгляду таких справ. Цей процес проводиться з метою своєчасного, всебічного, повного та об'єктивного з'ясування всіх обставин кожної ситуації, прийняття рішення згідно з вимогами законодавства, забезпечення реалізації винесених постанов, а також виявлення чинників та умов, що сприяють вчиненню митних правопорушень, та їх запобігання. Розгляд справ про порушення митних правил розпочинається зі складання відповідного протоколу, що є процесуальним документом.

За порушення митних норм встановлено два види відповідальності: адміністративна, що передбачена Митним кодексом України, та кримінальна, яка визначається Кримінальним кодексом України.

Детально зупинимось на кримінальній відповідальності за порушення митних правил. У зв'язку з вимогами Міжнародного валютного фонду,

наприкінці 2023 року до Кримінального кодексу України [3] було внесено зміни, якими починаючи з 1 січня 2024 року встановили кримінальну відповідальність за контрабанду товарів, зокрема підакцизних.

Для визначення ступеня кримінальної відповідальності за контрабанду, Кримінальний кодекс України використовує поняття «неоподатковуваний мінімум доходів громадян». Однак, показник у 17 гривень, що застосовується для розрахунку інших видів відповідальності, не використовується для кваліфікації розміру кримінального правопорушення. Натомість, для цих цілей слід застосовувати показник податкової соціальної пільги, передбачений для першої категорії осіб згідно зі статтею 169.1.1 Податкового кодексу України. Станом на 2026 рік ця сума становить 1664 гривні.

При цьому розмір кримінальної відповідальності за контрабанду зростає (табл. 2) та є відповідним фактором стримування контрабанди. Але проблема боротьби з контрабандою полягає не у фактах виявлення контрабанди, а у доказах в судовому порядку такого факту. Статистика Бюро економічної безпеки свідчить, що більшість справ в судах не доводять до кінця.

Таблиця 2

Кримінальна відповідальність за контрабанду, складено за [3]

Норма Кримінального кодексу	Розмір кримінальної відповідальності
Контрабанда культурних цінностей та зброї	позбавлення волі на строк від трьох до семи років (вперше) позбавлення волі на строк від п'яти до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна (та сама дія, вчинена за попередньою змовою групою осіб або особою, раніше судимою за контрабанду, або службовою особою з використанням службового становища)
Контрабанда лісоматеріалів та цінних порід дерев	позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років (вперше) позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна (та сама дія, вчинена за попередньою змовою групою осіб або особою, раніше судимою за контрабанду, або службовою особою з використанням службового становища, або у великому розмірі) позбавлення волі на строк від десяти до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна (дії, вчинені організованою групою чи в особливо великому розмірі)
Контрабанда товарів	штраф від десяти тисяч до двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (значний розмір) штраф від п'ятдесяти тисяч до сімдесяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна (великий розмір) позбавлення волі на строк від семи до одинадцяти років з позбавленням права

	обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна (дії, вчинені організованою групою)
Контрабанда підакцизних товарів	штраф від двадцяти тисяч до сорока тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від трьох до шести років (значний розмір) штраф від сімдесяти п'яти тисяч до ста двадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від шести до одинадцяти років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна (великий розмір) позбавлення волі на строк від десяти до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна (дії, вчинені організованою групою)
Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів	позбавлення волі на строк від п'яти до восьми років (переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю) позбавлення волі на строк від восьми до десяти років з конфіскацією майна (дії, вчинені повторно у великому розмірі) позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років з конфіскацією майна (в особливо великих розмірах)

Динаміка порушень митних правил в Україні свідчить про поступове зменшення їхньої кількості, що пов'язане в першу чергу із воєнним станом, зміною структури товаропотоків, зменшенням обсягів експортних та імпорتنих операцій, зміни законодавства щодо криміналізації контрабанди (рис. 1).

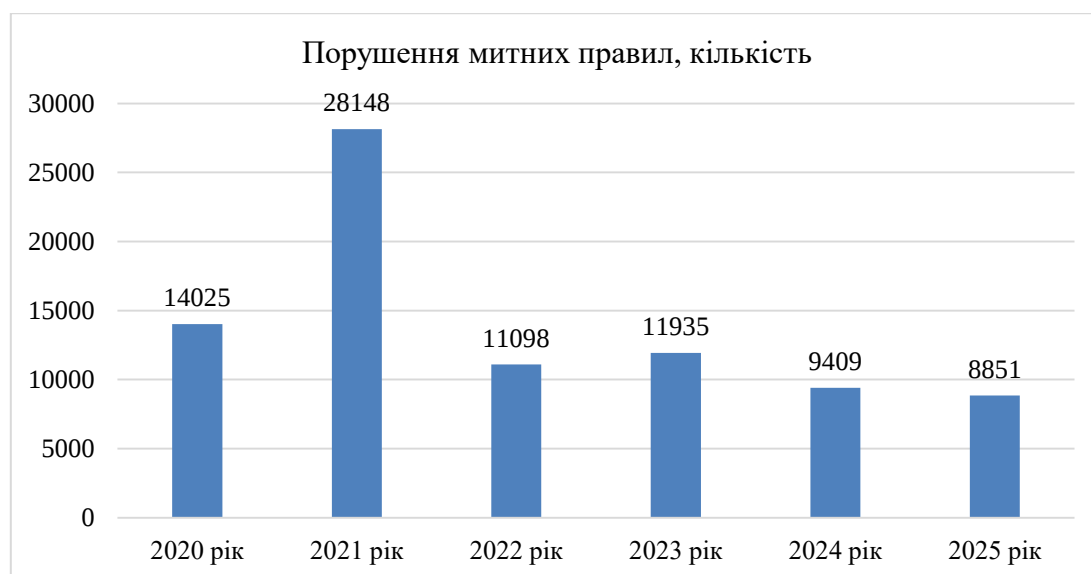

Рис. 1. Кількість порушень митних правил, складено за [6]

При цьому порівняно із 2024 роком знизилася й сума, на яку фіксувалися порушення митних правил (рис. 2). Хоча на відміну від 2020-2023 років, сума порушень залишається значною.

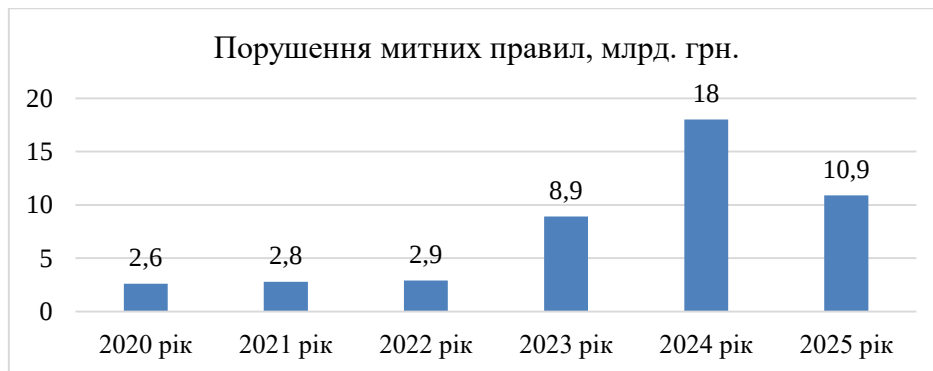

Рис. 2. Сума порушень митних правил, складено за [6]

З аналізу бачимо, що не завжди кількість зафіксованих порушень може бути показником результативності митного контролю. Одним із шляхів боротьби із порушеннями митних правил стало прийняття в 2023 році Національної стратегії доходів [5]. Однією зі стратегічних цілей Національної стратегії доходів задекларовано надання митним службам функцій правоохоронної діяльності. Це дозволить швидше та ефективніше реагувати на випадки порушення митних норм. Для реалізації цих функцій передбачається навчання співробітників, які відповідатимуть за боротьбу з митними правопорушеннями. Невідкладним завданням є модернізація технічного обладнання для митного контролю. Наявні засоби є застарілими та не дозволяють ефективно виявляти порушення, включаючи контрабанду. Як приклад, в 2024-2025 роках митні служби отримали новітні мобільні рентгенівські сканери, призначені для виявлення прихованих вантажів у транспортних засобах [7]. Цифровізація процедур митного оформлення є одним із ключових пріоритетів Національної стратегії. З цією метою було створено новий мобільний резервний центр обробки даних, що значно розширює можливості митних структур для ефективної роботи в сучасному цифровому просторі, особливо в умовах воєнного стану. Але, незважаючи на приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту та впровадження NCTS, залишається проблемним забезпечення належної інтеграції національних митних інформаційних систем з європейськими цифровими платформами. За даними Державної митної служби України, окремі митні процедури надалі здійснюються у комбінованому паперово-електронному

форматі, що не повною мірою відповідає сучасним стандартам Європейського Союзу [1]. Така ситуація ускладнює оперативний обмін інформацією, збільшує адміністративні витрати та створює ризики для зловживань.

Висновки.

Отже, за підсумками розгляду проблем протидії порушенням митних правил слід зазначити:

1. З метою вдосконалення системи запобігання та боротьби з нелегальним переміщенням вантажів і транспортних засобів через державні кордони, необхідно застосовувати всебічний підхід. Такий підхід має передбачати розробку заходів, спрямованих на підвищення дієвості протидії правопорушенням у митній сфері. Ключовим завданням є прискорення автоматизації митних процедур та мінімізація впливу людського чинника. Це можливо досягти шляхом використання даних з нових джерел, інтеграції митних баз даних з інформаційними системами інших регулюючих органів, а також завдяки аналізу та оцінці ризиків на основі попередньої інформації ще до прибуття товарів до пунктів контролю. Додатково варто впроваджувати передовий міжнародний досвід у галузі митного контролю, зокрема для визначення вартості товарів. Важливим напрямком залишається розвиток співпраці у сфері обміну інформацією між державами та координація дій для протидії митним порушенням. Такий підхід сприятиме створенню ефективного механізму взаємодії між митними структурами та бізнес-спільнотою.

2. Боротьба з митними порушеннями передбачає здійснення різноманітних заходів та стратегій, що спрямовані на запобігання, виявлення та припинення незаконних операцій, пов'язаних із переміщенням товарів через державний кордон. Зокрема, до таких заходів належать розробка та регулярне оновлення митного законодавства, адаптація правових норм до змін у світовій торгівлі, вивчення видів та способів вчинення митних порушень, а також запровадження ефективної системи контролю на кордоні. Головна мета цих заходів – виявляти та боротися з такими протиправними діями, як контрабанда (незаконне переміщення товарів), ухилення від подання митних документів,

податкові махінації та інші види неправомірної поведінки.

3. Організаційна складова боротьби із порушеннями митних правил включає реалізацію кроків для забезпечення ефективної роботи елементів системи, зокрема внутрішньої та зовнішньої взаємодії, формування нових організаційних рішень, створення дієвих структур та навчання персоналу, здатного якісно виконувати завдання з протидії таким порушенням. Технічна частина, своєю чергою, передбачає заходи з удосконалення інформаційних систем та технічного оснащення митниці, що мають на меті цілковиту автоматизацію митних процедур, мінімізацію впливу людського чинника та захист від несанкціонованих втручань. Для покращення системи боротьби з митними правопорушеннями необхідно зосередитися на правових та організаційно-технічних аспектах, адже вплив митних органів на вирішення проблеми порушення митних правил є прямим і безпосереднім, що забезпечує найвищу ефективність з огляду на швидкість та якість отриманих результатів. Такий підхід сприятиме формуванню системи протидії митним порушенням, що поєднуватиме як каральні та превентивні механізми, які будуть направлені на своєчасне усунення причин та умов їх виникнення.

4. Необхідно посилити інформаційну діяльність митних органів, щоб донести до населення, що незаконне переміщення товарів є небезпечним передусім для економічного стану країни, сприяючи розвитку тіньового сектору.

5. Проблемні моменти, пов'язані з оновленням технічного обладнання для митного контролю та підвищенням стимулів для працівників митних служб у протидії контрабанді, досі не врегульовані. Аналіз підтвердив, що митні служби інших держав використовують сучасні методи контролю, зокрема штучний інтелект. При цьому оплата праці митних інспекторів в інших країнах значно перевищує рівень заробітної плати українських митників.

6. Підтверджено доцільність державних рішень щодо наділення митних органів повноваженнями для здійснення оперативно-розшукових дій. Враховуючи міжнародний досвід, це дозволить митним органам більш

оперативно виявляти митні правопорушення, зокрема випадки контрабанди.

7. Проблема контрабанди також потребує вирішення шляхом розв'язання соціально-економічних питань населення. Перехід до прогресивної системи оподаткування доходів, що передбачений Національною стратегією доходів, повинен сприяти соціальній справедливості у сфері оподаткування. Разом з тим, слід переглянути підходи до застосування податкових пільг, які мають бути спрямовані передусім на підтримку соціально незахищених верств населення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна митна служба України. Аналітичний звіт щодо стану цифровізації митних процедур та впровадження NCTS. URL: <https://customs.gov.ua/news/ncts-26/post/ukrayinskii-biznes-otrimaie-bilshe-chasu-dlia-perekhodu-na-nastupnu-versiiu-mitnogo-bezvizu-ncts-faza-6-2378>.
2. Допілка В. О. Теоретико-правові засади відповідальності за порушення митних правил / В. О. Допілка, І. Б. Павловська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2021. – Вип. 67. – С. 190–194.
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 21. – С. 1.
4. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – С. 37–245.
5. Національна стратегія доходів до 2030 року. – Режим доступу : https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_.pdf
6. Офіційний сайт Державної митної служби України. – Режим доступу : <https://customs.gov.ua/>.
7. Naidenko, O., Hunko, K., & Moskalenko, N. (2024). Causes of occurrence and ways of combating violations of customs rules. Development Management, 23(3), 20-31. doi: 10.57111/devt/3.2024.20.